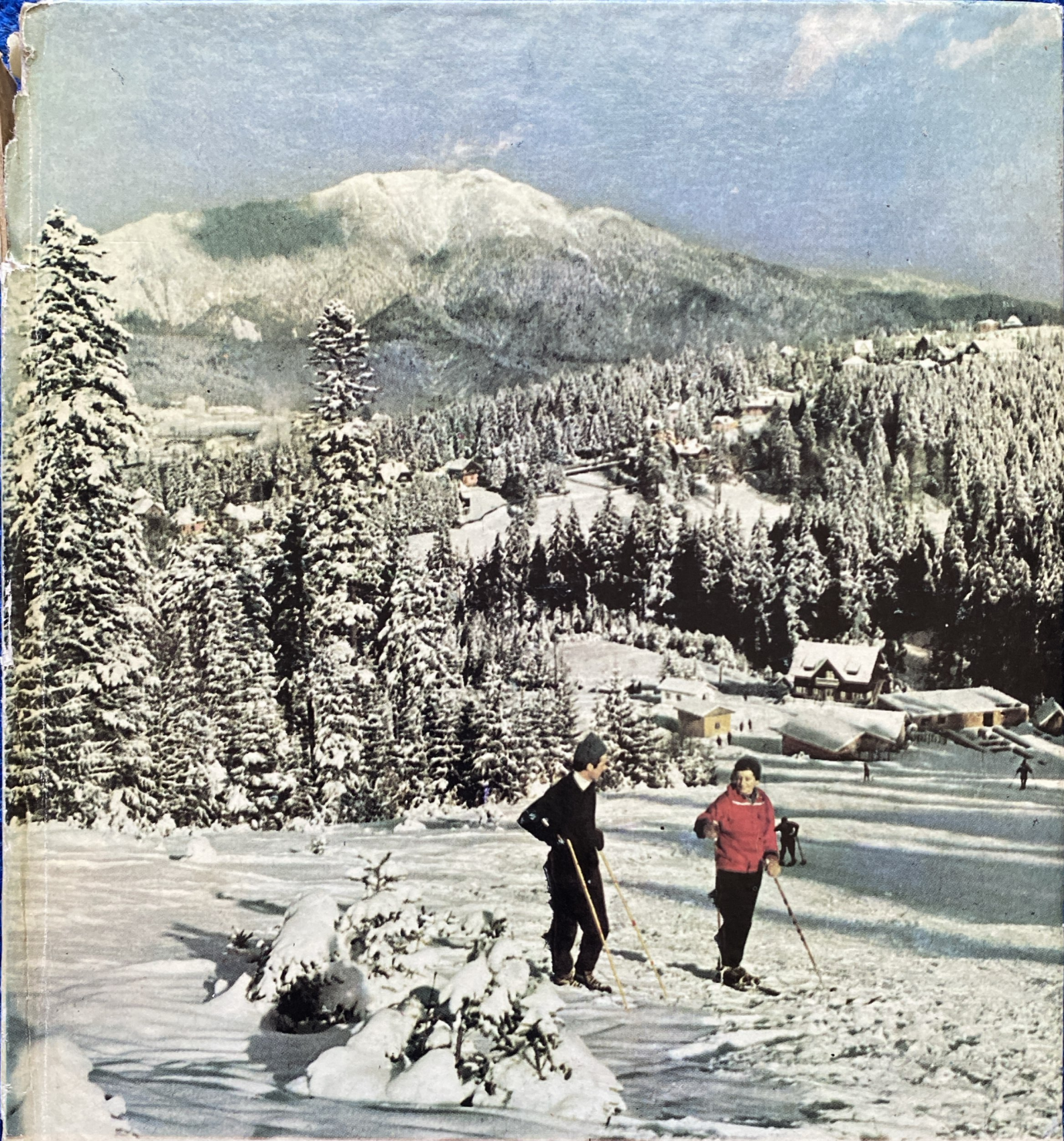

POPASURI ÎN MUNȚI

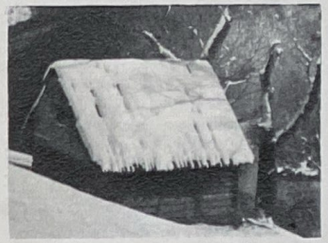

Pe copertă: Poiana Brașov, de C. Vladu

Fotografiile au fost realizate de: *C. Vladu, N. Golgoțiu, I. Petcu, F. Dobrescu, H. Löffler* (E.F.I.A.P.), *D. Pretor, S. Dan, Al. Florescu, S. Mendrea* (A.F.I.A.P.), *A. Iancu* de la Studioul de artă fotografică al Combinatului Poligrafic « Casa Scînteii », *A. Pasat, D. Schindermann, A. Rosenthal* de la Agerpres, precum și de *I. Petheu, C. Săvulescu* (A.F.I.A.P.), *Gh. Epuran, M. Bichiceanu.*

POPASURI ÎN MUNȚI

Text de GH. EPURAN

EDITURA MERIDIANE
București, 196

«De ce urcați pe munți?» îl întreba un reporter pe celebrul Mallory aflat în drum către piscul Everest (Ciomolungma) din Himalaia. Răspunsul a fost pe măsura celebrității dobîndite: «Pentru că există!» Muntele e pentru el măsura energiei, a voinței de a lupta, iar replica, plătită de altfel cu eforturi supraomenești, atinge sublimul. Dar Mallory este un «profesionist al muntelui»; răspunsul nostru, de simpli turiști, nu are implicații atît de eroice: «pentru că ne place, pur și simplu, pentru fantezia inepuizabilă a peisajului, pentru grandoarea, poezia, liniștea sau tumultul lor».

În această carte vie a naturii, cum spunea cineva, născută din telurice convulsii, fiecare citește, la bunul său plac; și sînt pagini pentru toate gusturile.

Cartea noastră vă oferă doar o excursie imaginară în Carpații românești, pentru

Munții Bucegi, sub zăpadă

a-i reaminti celor care îi cunosc, pentru a-i prezenta celorlalți, turiștilor viitori...

Pe harta lumii munții noștri nu ocupă un loc prea mare, dar pe teritoriul Europei ei înseamnă mai mult de jumătate din lanțul Carpaților ce începe pe malul Dunării, la Viena, și se sfîrșește tot în preajma marelui fluviu, dincolo de Porțile de Fier. În întregime, Carpații măsoară cca 1600 km., fiind astfel cei mai întinși din Europa (Alpii măsoară 1200 km). Munți cu înălțimi mijlocii, Carpații nu intră în competiția superlativelor. Faptul acesta nu este însă motiv de mîhnire. Pentru a compensa lipsa dimensiunilor gigantice, peste Carpații noștri natura a revărsat alte daruri.

Deși frați buni cu Alpii și cu Himalaia uriași de peste opt mii de metri, alcătuind împreună un lanț ce se înalță din apele Oceanului Atlantic pentru a se pierde de partea cealaltă a globului pămîntesc, în valurile Oceanului Pacific, Carpații, munți verzi, sînt croiți mai pe măsura omului și s-au pus de la început în slujba lui. Ei nu au înspăimîntat cu inaccesibilitatea înălțimilor, nu au respins cu atmosfera de ghiață a piscurilor veșnic albe, nu s-au izolat în straturile rarefiate ale văzduhului. Dimpotrivă, s-au arătat primitori încă din primele vîrste ale omenirii, au îmbiat cu plaiuri întinse, cu covorul moale al pășunilor, cu umbra ocrotitoare a pădurilor, cu murmurul izvoarelor. Carpații nu au așteptat ca oamenii să descopere alpinismul pentru a-și dezvălui comorile de frumuseți, ci au aparținut din totdeauna omului, care a găsit în ei un bun adăpost și posibilități de a-și doîndi cele necesare traiului.

...Dar la început, în vîrsta veche a pietrei, cînd glaciațiunile cuaternarului au acoperit și Carpații cu ghețuri, primii oameni au folosit numai peșterile de la poalele munților. Cînd ghețarii s-au retras spre nord și pe pantele munților au început să apară tundrele care au

pregătit locul mîndrelor păduri de mai tîrziu, omul a și pășit pe înălțimi. Ne confirmă acest fapt marea așezare mezolitică a unor vînători, descoperită de arheologi la 1328 m altitudine, în poiana «La Scaune» de pe Ceahlău. Ne confirmă, dar ne și îngăduie să credem că urmărind vînatul cu ingenioasa lor descoperire, arcul, acești vînători au fost și primii cuceritori ai piscurilor celui mai înalt munte al Moldovei, primii admiratori ai frumoaselor priveliști ce se deschid de pe el spre toate zările. Și aceasta cu aproape nouă milenii înaintea erei noastre.

De atunci istoria Carpaților s-a împletit cu istoria oamenilor ce și-au purtat pașii prin văile lor, au croit drumuri peste curmăturile cele mai înalte, și și-au întocmit așezări fie doar pentru vară, fie pentru totdeauna. Și nu ne mai surprinde faptul că reședința regilor primului stat ce s-a născut în cetatea naturală a Carpaților, Sarmisegetuza marelui Decebal, se afla la aproape 1200 m deasupra nivelului mării, că alte așezări dace tot din Munții Sureanului urcau dincolo de 1400 m și că romanii și-au construit un castru, pentru a-i putea învinge pe acești oameni ai munților care erau dacii, chiar pe vîrful lui Pătru, la 2133 m altitudine.

Mai departe istoria a două milenii ne arată cum, în jurul Carpaților, s-a format și a luptat aprig pentru libertate, poporul cuprins astăzi în limitele țării noastre. În uricele voievozilor, în paginile cronicilor, în toată istoria, Carpații sînt prezenți căci, așa cum scrie marele nostru geograf George Vîlsan, « Carpații nu ne-au despărțit niciodată. Peste ei s-a clădit aceeași limbă, același suflet și mai tîrziu aceleași aspirații ».

Pentru cine nu cunoaște munții noștri, această afirmație pare poate îndrăzneață. Sînt însă cîteva caracteristici geografice, proprii Carpaților noștri, care explică

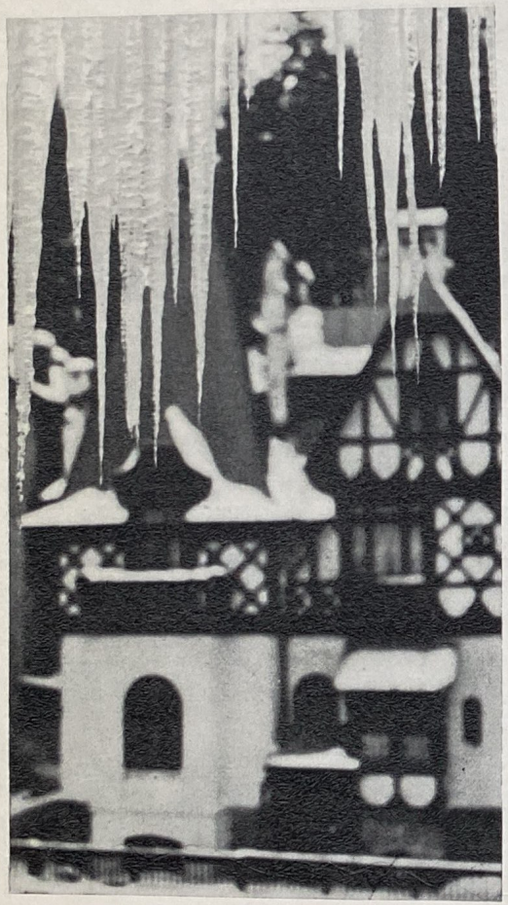

în totul participarea lor directă la istoria patriei.

În primul rînd, înălțimea lor, care-i situează printre munții mijlocii ai lumii, cel mai înalt vîrf, Moldoveanul, de-abia ridicîndu-se la 2543 m, ceea ce înseamnă că ei nu cunosc rigorile climatelor neomenești, iar vegetația poate să urce pînă pe cele mai înalte piscuri.

În al doilea rînd, arhitectura lor. Cu cîteva rare excepții chiar atunci cînd arată privitorului abrupturi impresionante, Carpații se dovedesc, în cea mai mare parte, a fi ușor de parcurs în părțile lor superioare, prezentînd platforme pe care te poți mișca în voie.

În al treilea rînd, mulțimea văilor și a depresiunilor. Este drept că văile sînt înguste, uneori sălbatice, și nu permit dezvoltarea unor mari așezări omenești. Mai toate sînt însă bune drumuri de legătură, iar depresiunile compensează, prin întin-

Sinaia, stațiune climaterică din Valea Prahovei

derile lor, lipsa văilor largi. Ape
zente pe toate văile Carpaților
rindu-le pitorescul, nu trebuie
uitate, şi nici existenţa cîtorva v
versale cum se întîlnesc în pu
ţuri de munţi. Cea mai impres
e tăiată chiar de Dunăre şi es
din cele mai lungi şi mai frumo
lee din lume : Cazane — Porţile
Oltul şi Jiul fierăstruiesc şi e
la rădăcini, ramura cea mai
Carpaților — Carpații Merid
săpînd alte două defilee măreț

În sfîrşit, în al patrulea rînd
să amintim bogăţia munţilo
bogăţia vegetală a codrilor ne
păşunilor de munte şi, de a
aceea din adîncuri.

Toate acestea explică de ce
noştri sînt nişte munţi atît
lieri şi de ce, cu mult înainte
coperiţi de turişti, ei au fos

La poalele Bucegilor

vieții. De aceea, drumeților care străbat astăzi potecile lor, însemnate de secole de pașii oamenilor, nu li se oferă numai bucuria urcușului, cu larga sa desfășurare de privelişti. Acolo unde se așteaptă mai puțin, ei fac cunoștință cu viața munților. Întîlnirile cu satele risipite «pe-o gură de rai» pînă la 1300 m altitudine, cu ciobanii ce-şi ridică stînele pînă în lumea norilor, cu meteorologii care stau de veghe timpului, pe cele mai înalte vîrfuri, sînt surprize deosebit de plăcute. Alături de ele, turistul întîlnește și ceea ce toți munții concentrează în ființa lor: o apoteoză a măreției și a armoniei naturii. Bineînțeles, cu acel specific local pe care Carpații — această « coloană vertebrală a pămîntului românesc », cum i-a numit Alexandru Odobescu — îl etalează cu mîndrie.

Predeal, stațiune climaterică din Valea Prahovei

Virful Caraiman din Munţii Bucegi (2025 m)

Cabana Caraiman

Geografii, cînd pornesc să descrie Carpații românești, încep din nord, din punctul de unde pătrund ei în Republica Socialistă România, și încheie cu lanțul lor occidental. Să ne fie permis să facem o excepție: să începem călătoria noastră turistică de-alungul Carpaților românești, din Munții Bucegi, situați în centrul țării, la locul de întîlnire a două mari ramuri ale Carpaților: Carpații Orientali și Carpații Meridionali.

Văzută din Valea Prahovei sau din culoarul Branului, cetatea lor de piatră pare inexpugnabilă. Ziduri uriașe crenelate, sprijinite de contraforturi puternice, care își ascund temelia în desișurile pădurilor și vîrfurile printre nori, se înalță deodată cu 1500 metri deasupra locurilor din jur. Văi adînci, în care

Monumente ale naturii: Garofița Pietrei Craiului *(Dianthus Callizonus)* și « Babele »

În Munţii Bucegi, timpul a creat acest « Sfinx »

sclipesc pînă tîrziu în vară panglicile de argint ale zăpezii le brăzdează feţele ridate. Dar stîncăria nu-i atotstăpînă. Molizii veşnic verzi şi zadele, care toamna tîrziu pătează cu aur prăvălişurile, se caţără îndrăzneţ pe alocuri, în lumea aspră a înălţimilor, înfruntînd şfichiuirile vînturilor. Mai sus, le iau locul jnepenii, tîrîtori elastici ce nu se tem nici de vînturi nici de tăvălugii avalanşelor. Alături de cenuşiul stîncii, şi el nuanţat continuu de mersul soarelui, această vegetaţie îmbogăţeşte cromatica munţilor şi încîntă ochiul.

De jos, privirea nu poate cuprinde însă întreaga frumuseţe a Bucegilor. O priveşti ca pe o reuşită carte poştală, oferită trecătorilor pe umblatele căi ale Văii Prahovei, un fundal de decor pentru vizitatorii Predealului, Buşteniului, Sinaiei. Dar, atît.

Staţiunea Poiana Braşov din masivul Postăvarul, gazdă preferată a sporturilor de iarnă

Priveliştea se multiplică însă la infinit şi cîştigă valori inestimabile în faţa celui ce pătrunde în interiorul cetăţii. Inexpugnabilitatea ei nu-i decît o impresie a celor ce au privit-o de departe. Printre ţancurile ameninţătoare ce stau drept sentinele văilor, pe sub pereţii prăpăstioşi ce impun respect novicilor, se strecoară spre înălţimi poteci comode. Le-au însemnat cu paşii lor ciobanii care, de veacuri, îşi pasc turmele pe platoul înalt ce acoperă Bucegii, ciobanii care au fost naşii locurilor şi anonimii creatori ai frumoaselor legende. Păstoritul se făcea aici cu temei din vechime; ne-o confirmă documentele voievozilor din secolul al XVI-lea care menţionează « căşăritul » de la stînele din Muntele Buceciul — cum erau numiţi atunci Bucegii — impozit aducător de venit

Cabana Cristianul Mare de pe Postăvarul

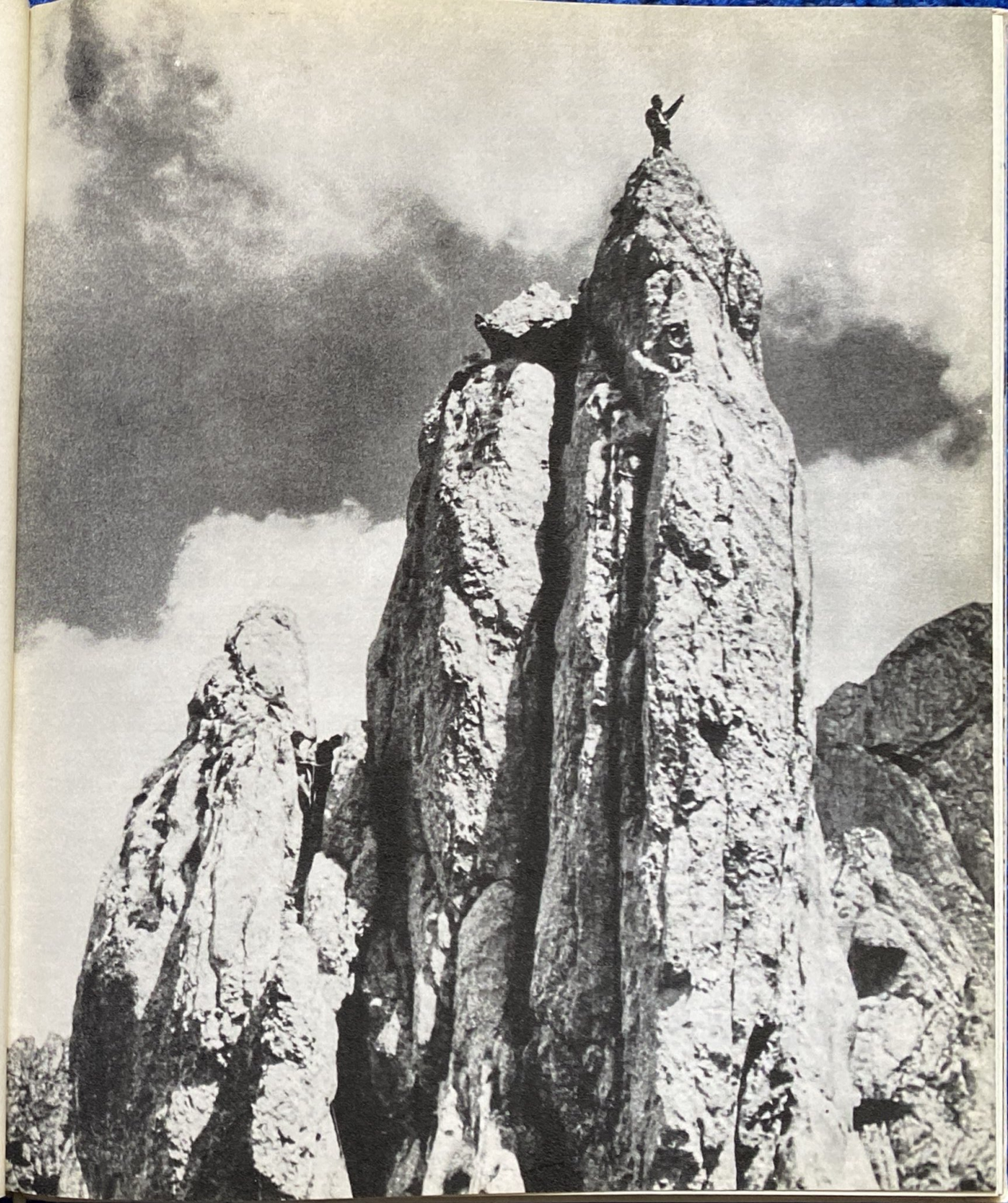

visteriilor; ne-o confirmă disputa de mai tîrziu pentru stăpînirea munților dintre boieri și obștiile satelor de sub munte.

Pe urmele ciobanilor și prin locuri mai grele au urcat apoi vînătorii, gonind după sprintenele capre negre, astăzi ocrotite de lege, ca monumente ale naturii. Abia mult mai tîrziu, pe drumuri deja bătătorite, au apărut și turiștii amatori, dornici să cunoască lumea, nouă pentru ei, a înălțimilor. Le-au servit drept călăuze ciobanii și vînătorii, i-a adăpostit cerul înstelat și i-a încălzit focul viu al cetinei...

Istoria turismului în Bucegi începe în 1839. În acest an, un om de cultură cu minte luminată, poposit pe meleagurile noastre și îndrăgostit de ele, J. A. Vaillant, a pornit să urce pe Bucegi. Ducea cu el tricolorul ales ca simbol al luptei, de revoluționarii români care au pregătit anul 1848 (și devenit după Unire drapelul țării noastre) cu gîndul de a-l implînta pe cel mai înalt vîrf al lor, Omul.

Vaillant, profesorul lui Bălcescu la școala de la Sf. Sava, revoluționar periculos pentru stăpînire, a fost silit chiar în anul următor să părăsească țara, al cărei fiu adoptiv ar fi dorit să fie. Dar el făcuse începutul și răspîndise în lume zvonul frumuseții Bucegilor și minunatele legende ale Vîrfului cu Dor, Babelor și Muntelui Furnica, într-o carte apărută la cîțiva ani după 1840 la Paris. Ea prezenta amplu țara noastră și purta numele de „România".

Spre sfîrșitul secolului trecut, o dată cu dezvoltarea stațiunilor de pe Valea Prahovei, turismul de munte ia avînt și cîștigă numeroși adepți. Întîlnim printre ei pe Nicolae Grigorescu, pe

← În lumea de piatră a alpiniștilor: peretele Văii Albe din Bucegi și Degetul lui Călineț din Piatra Craiului

Barbu Delavrancea, îl întîlnim pe Nestor Urechia care, cu ajutorul vestiților vînători și călăuze Butmăloiu și Jepeleanu, pătrunde tainele abruptului. El este fără îndoială pionierul « bucegismului », sport încă privit cu zîmbete ironice de societatea aleasă venită « la aer » pe Valea Prahovei.

După ce « pavilioanele » de la Vîrful cu Dor, Caraiman și Omul au dispărut în pojarul primului război mondial — sau poate mai înainte — în Bucegi apare primul Han al Drumeților, cabana de la Peștera. În jurul anului 1930, cele mai prăpăstioase locuri din Bucegi sînt și ele asaltate de adepții unui sport nou pe meleagurile noastre: alpinismul. Scările, cu care cei socotiți acum pionierii acestui sport luptau să învingă săritorile de pe Valea Mălinului sau Valea Seacă din Caraiman, sînt înlocuite cu corzi de cînepă și pitoane. Treptat, Bucegii trebuie să-și mărturisească și ultimele lor secrete...

Pînă în anul 1944, erau însă puțini acei ce puteau să-și permită excursii la munte, să practice turismul și alpinismul. Această dată este și punctul de plecare al turismului de masă.

Cei ce abia fac cunoștință cu Bucegii străbat, desigur și astăzi, drumurile devenite clasice care, după ce învîng marea diferență de nivel a abruptului prahovean, ajung pe platoul întins și calm de pe creștetul lor. Într-o zi sau două, orice începător își poate întocmi un palmares montan cucerind piscurile cele mai înalte cuprinse între Vîrful cu Dor (2006 m) și Omul (2507 m). O coborîre în Valea Ialomiței, în care astăzi se poate ajunge și cu mașina, completează de regulă primele excursii și dă multora impresia că « au terminat »

Din Bucegi, trecînd prin Valea Timișului, călătorul poposește la Brașov — un important centru industrial și turistic →

În depresiunea Bran

Zidurile castelului Bran, vechi de șase secole, adăpostesc azi un muzeu de artă medievală

Peisaj în ţinutul Rucărului →

« Toate înveselesc aici: aerul curat, freamătul pădurii, şuetul apelor, casele albe presărate printre copaci, înfăţişarea mîndră şi voinicească a gospodarilor, chipul rumen şi luminos al rucărencelor şi portul lor adevărat românesc, ţesut, lucrat şi înflorit de mîna lor cu o măiestrie pe care nu ştiu singure de unde au învăţat-o »

AL. VLAHUŢĂ

«România Pitorească»

Bucegii. Eroare, căci în afara « marilor bulevarde » cum sînt numite drumurile clasice din Bucegi, masivul oferă nenumărate cotloane mai atrăgătoare, pentru a căror deplină cunoaştere ar trebui multă vreme şi experienţă !

Văile cu caracter alpin ale Caraimanului şi Coştilei, încîntătoarele brîne care încing, la diferite nivele, toţi munţii abruptului, culmile care se răsfiră din vîrful Omul, culmea şi abruptul Strunga — atît de puţin cercetat încă — iată doar cîteva din adevăratele mari atracţii ale Bucegilor. Dar ele nu se dezvăluie primilor veniţi, ci doar celor care, cu adevărat îndrăgostiţi de munte, continuă să-l cerceteze ieşind în afara potecilor marcate.

Amenajările moderne — Hotelul alpin de la Cota 1400 cu telefericul ce îl leagă de vîrful muntelui Furnica, şoseaua care pătrunde de pe Valea Ialomiţei în inima masivului —, alături de numeroasele cabane risipite aproape pretutindeni, deschid larg porţile Bucegilor. Dar exploatarea lor turistică impune şi unele măsuri protecţioniste. Legile ocrotesc astăzi zone întregi din Bucegi în Valea Caraimanului, Plaiul Colţilor lui Barbeş, Piatra Arsă, Valea Horoabei, Zănoaga etc.

De pe vîrful Omul şi de pe culmile din jur se vede, dincolo de culoarul depresionar al Branului cu gospodării risipite pe toate măgurile, creasta dinţată a unui munte ce s-a aşezat de-a curmezişul liniei principale a Carpaţilor: Piatra Craiului. De departe, pare o imensă pînză de joagăr aşezată cu dinţii în sus. Atingînd doar 2239 m altitudine în cel mai înalt vîrf al său, Piscul Baciului sau La Om, muntele nu impresionează în mod deosebit, văzut de la înălţimi mai mari. Din depresiunea Braşovului şi mai ales din Valea Bîrsei, perspectiva cîştigă şi înălţarea lui deodată dintre măguri devine impresionantă; forma muntelui, o coamă de calcar îngustă

se lungeşte pe circa 20 km. Versantul estic, mai verde, este oarecum domol, asemenea acoperişului unei case brănene care coboară pînă aproape de pămînt şi o adăposteşte de vînturi. În schimb, versantul vestic este un abrupt impunător, sălbatic, care pare de nestrăbătut. Cei doi versanţi se întîlnesc într-o creastă atît de îngustă încît, pe alocuri, nici poteca nu o mai poate urma.

Truda milenară a anotimpurilor a reuşit să şlefuiască şi să dizolve calcarele, formînd numeroase chei, arcade, rîuri de grohotiş, avene şi peşteri. Toate acestea fac din Piatra Craiului un munte cu o configuraţie particulară în ansamblul Carpaţilor româneşti. Potecile ce îl străbat — deşi marcate şi în bună parte amenajate — nu sînt tot atît de accesibile ca în ceilalţi munţi, aşa încît Piatra Craiului nu este la îndemîna începătorilor. În schimb, pentru turiştii cu experienţă, pentru alpinişti şi vînători, escaladarea acestui munte este întotdeauna promisiunea unor mari satisfacţii. De altfel, ei sînt cei care au botezat Piatra Craiului « zîna munţilor » şi au pătruns, însemnînd poteci, pînă în cele mai ascunse locuri.

Două baze turistice şi cîteva refugii stau la dispoziţia celor ce străbat muntele. Cabana Curmătura (1470 m), aşezată sub Şaua Crăpătura, care separă creasta principală a Pietrei Craiului de anexa ei nord-estică, Piatra Mică, este accesibilă pe drumuri relativ uşoare. Dintre ele merită o menţiune specială canionul impresionant al prăpăstiilor Zărneştiului, pe care poteca, marcată cu bandă albastră, îl parcurge pe cîţiva kilometri. De la cealaltă cabană, Plaiul Foii (849 m), unde se poate ajunge şi cu trenul forestier, se deschid în faţa drumeţului potecile ce se avîntă în lumea haotică, de dincolo de peretele vestic: spre Padina Închisă, dominată de « Marea Orgă » — un zid ce pare

alcătuit din imense tuburi de piatră —, spre arcadele de la Zăplaz, spre Marele Grohotiş, Ceardacul Stanciului şi spre peştera care a adăpostit pe haiducul de la începutul secolului trecut, amintit de numele locului. Tot de aici, cei care au preferat adăposturile mai severe — Diana, Cabana Ascunsă sau Vîrful Ascuţit — pornesc către Padina lui Călineţ, Padina Popii, Colţii Grindului, unde găsesc ţancuri şi pereţi verticali pentru escaladele lor îndrăzneţe. Abruptul vestic, ocrotit în întregime ca rezervaţie naturală, este şi domeniul caprei negre. Garofiţa Pietrei Craiului (Dianthus callizonus), o floricică cu cinci petale desenate în roşu-carmin, care nu creşte pe nici un alt munte din lume, un gingaş monument al naturii, poate fi zărită tot în acest loc, alături de alte nenumărate flori.

Munţii Făgăraş, cu înălţimi de peste 2500 m

← Iarna pe creasta Făgărașului →

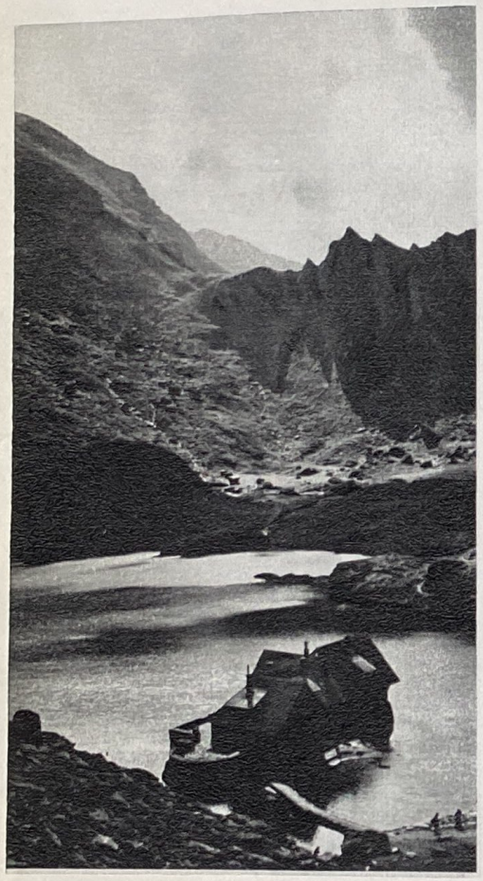

Cheile Dîmboviței și Dîmbovicioarei și peșterile lor (cea de la Dîmbovicioara prezentată cu mult farmec de copiii din sat care își asumă sarcina de ghizi), sînt cele mai accesibile puncte de atracție ale masivului, și, în același timp, o invitație de a păși mai departe.

Un masiv puternic — Munții Făgăraș — se desfășoară pe cca 70 km lungime și înalță șase piscuri la peste 2500 m altitudine, patru din ele fiind cele mai mari din Carpații românești (Moldoveanul — 2543 m, Negoiul — 2535 m, Vîștea Mare — 2527 m și Călțunul — 2522 m), ocupînd spațiul dintre izvoarele Dîmboviței și Olt. Munții Făgăraș au fost numiți de geograful francez Emm. de Martonne « Alpii Transilvaniei ». Numele surprinde poate, dar este îndreptățit de grandioasa desfășurare a zonei alpine, asemănătoare

Lacul și cascada Bilea, două mari atracții din Făgăraș

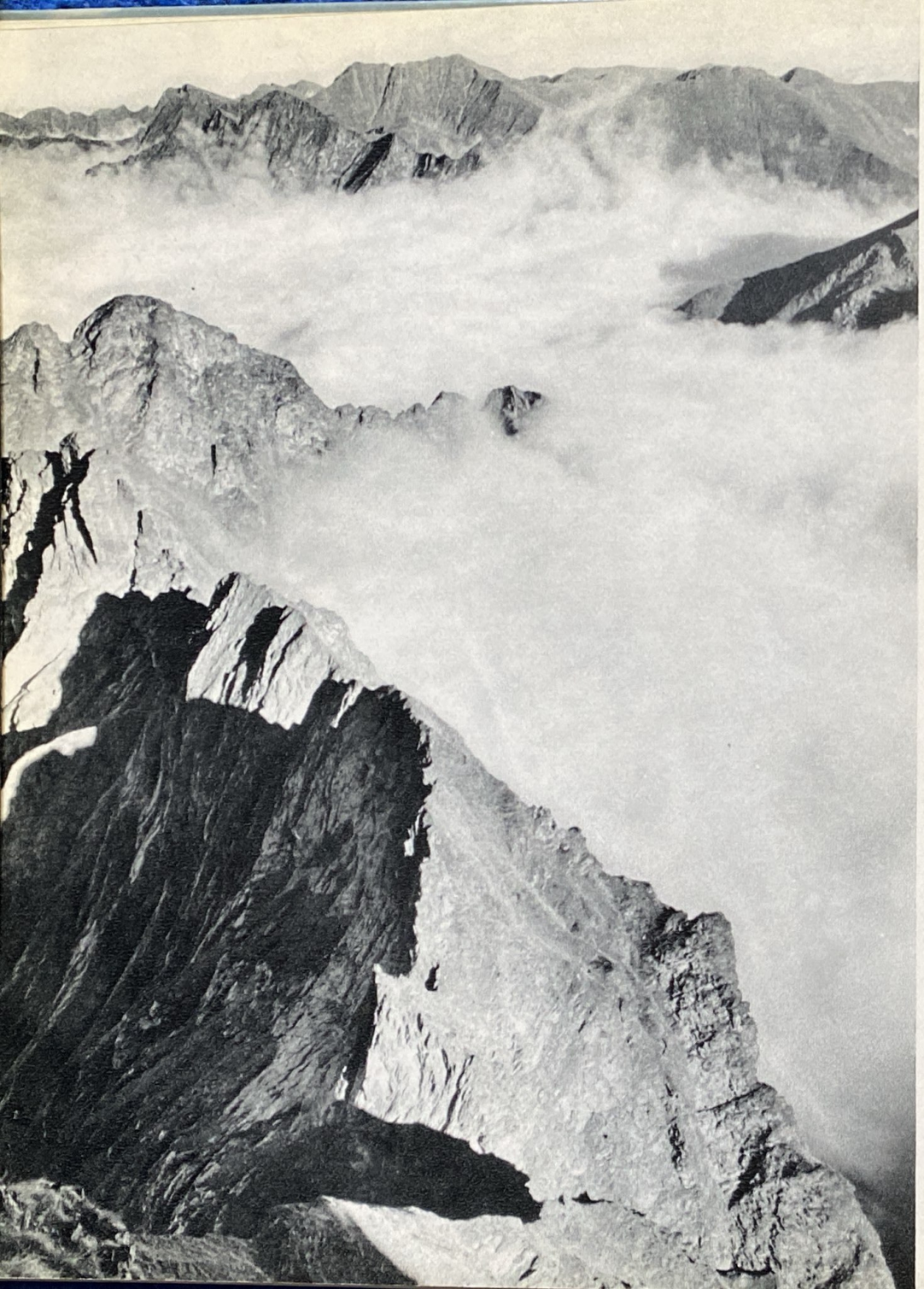

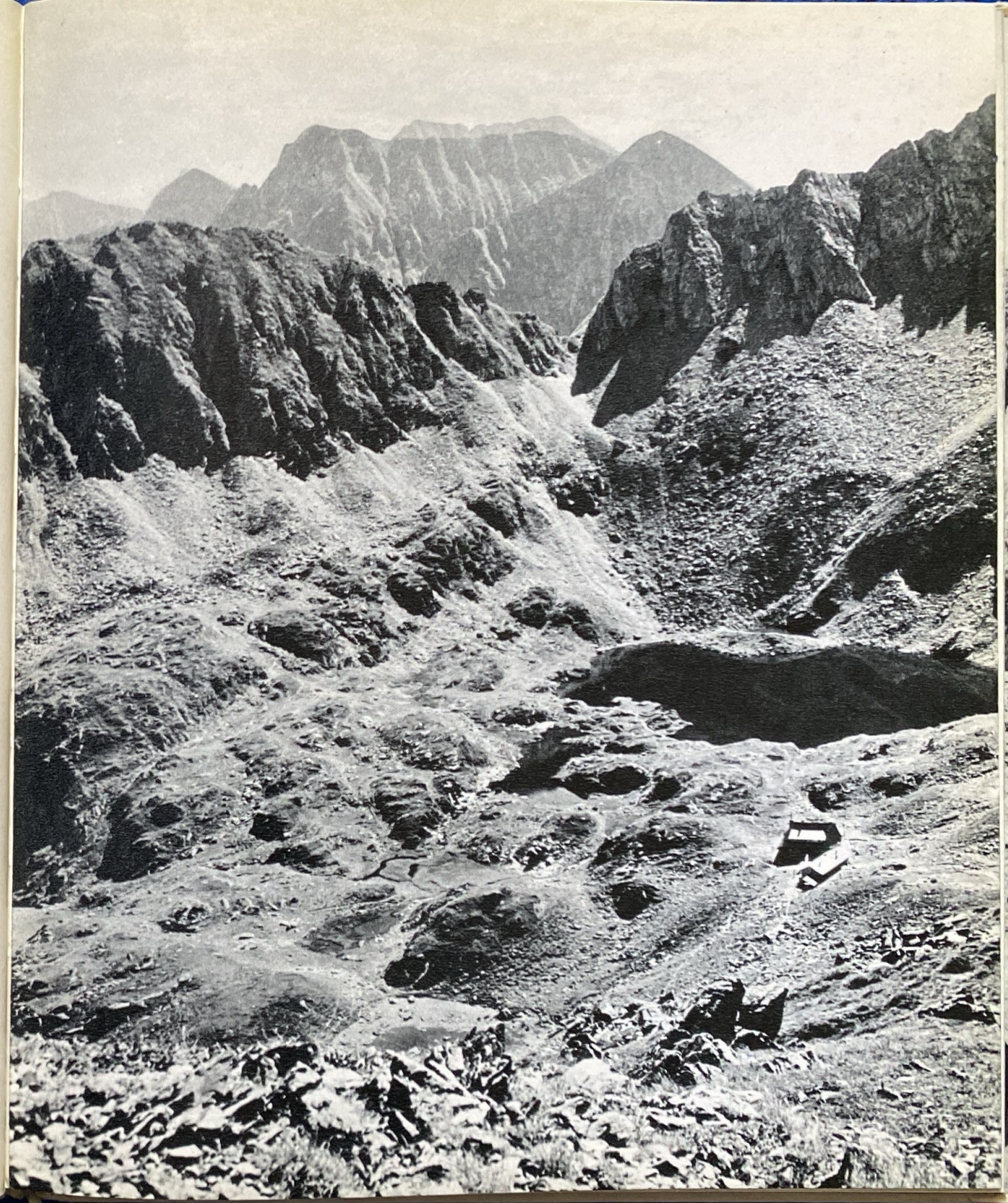

cu a fraților săi mai înalți din vestul Europei.

Formați din șisturi cristaline, cu rare intercalări de calcare, Munții Făgăraș se prezintă ca o serie de piramide legate între ele prin creste înguste. Din culmea principală, orientată de la est la vest, coboară înspre nord o serie de picioare scurte, aproape paralele, ce se sfîrșesc în cîmpia depresionară a Țării Făgărașului (numită și Țara Oltului), aflată cu aproape 2000 m mai jos.

Spre sud, versantul are o înfățișare deosebită. Culmi muntoase mai puțin ordonate coboară prelung pentru ca din ele să se înalțe mai departe alți munți care alcătuiesc a doua creastă a masivului. De data aceasta, ea este fragmentată de afluenții Argeșului și ai Oltului. Masivul Iezer-Păpușa, capătul estic al celei de-a doua creste, se ridică și el pînă la 2461 m, dar muntele Cozia, ultimul dinspre vest, măsoară numai 1677 m. Amîndouă sînt însă atrăgătoare zone turistice. Între ele se înalță o lume întreagă de munți, cu păduri și pășuni întinse, cu ape multe ce se adună mai toate în albia Argeșului. De aici pornesc buștenii spre noul și marele combinat de industrializare a lemnului de la Pitești și spre alte numeroase fabrici.

Sub aceste culmi sudice ale Munților Făgăraș și-au avut primele capitale voievozii Țării Românești (Cîmpulung și Curtea de Argeș); pe aici pe undeva — pe apa Argeșului probabil — trebuie să se fi aflat Posada, locul marii victorii a domnitorului muntean Basarab cel Bătrîn asupra oastei regelui ungur Carol Robert de Anjou, și tot aici și-a ridicat cetate domnitorul Vlad Țepeș. Legendele din bătrîni vorbesc de munți dăruiți de voievozi satelor, pentru vitejia și credința lor.

← Deasupra norilor, cel mai înalt vîrf al Carpaților românești: Moldoveanul (2543 m)

← Popas în Făgăraș. Lacul și cabana Podragul (2136 m)

Dar munții cunosc astăzi realizări impresionante ale omului. În inima lor, acolo unde Argeșul a trebuit să-și taie drum prin piatra dură a muntelui pentru a ieși spre șes, zvonul muncii nu mai încetează. De curînd apele Vîlsanului, Topologului, Doamnei, adăugate la cele ale Argeșului, se vor aduna în spatele unui alt munte, de beton, pe care constructorii socialismului l-au ridicat în Cheile Argeșului. Și alte rîuri de lumină vor porni mai departe spre uzinele, orașele și satele țării, ducînd mărturie că Munții Făgăraș țin pasul cu istoria.

Această mare realizare hidroenergetică va însemna și o nouă poartă spre cele mai înalte culmi muntoase din țara noastră, care vor rămîne mereu cea mai rîvnită țintă a drumeților cu rucsac. Astăzi ei pornesc aproape numai dinspre nord, din mîndrele sate făgărășene. De aici, din Voila, Arpaș, Sîmbăta, Cîrțișoara, Porumbacul, Avrig sau din Orașul Victoria, oraș nou pe harta mereu în prefacere a țării, pot fi străbătute cu destulă ușurință toate văile principale ale mărețului versant nordic. Trei grupe de cabane, unele așezate chiar la poalele muntelui, altele — cele mai numeroase — acolo unde începe « muntele mare », cum obișnuiesc să spună păstorii zonei alpine, și altele, tocmai sus, în lumea piscurilor, alcătuiesc o adevărată rețea de adăposturi. Este greu să alegi din ceea ce oferă ochilor acești munți. Într-adevăr, cînd Valea Bîlii te invită în preajma cascadei care spumegă pe pragul de o sută de metri al ultimei terase, sau în preajma celui mai mare iezer din Făgăraș (peste 5000 mp) cînd, de pe vîrful Vînătarea lui Buteanu, se desfășoară larg o încîntătoare panoramă, cînd noua cabană-hotel Negoiul îți oferă posibilitatea să urci creasta

Şerbotei sau să cercetezi cu privirea strungurile din jurul Negoiului, cînd Valea Podragului te cheamă să-i afli ineditul iar Valea Sîmbetei, poezia locurilor tainice, încotro să te îndrepţi? Există totuşi o soluţie: să parcurgi în întregime creasta Făgăraşului, din defileul Oltului şi pînă în Piatra Craiului sau cel puţin partea ei centrală, dintre Negoiul şi Sîmbăta.

Excursia nu-i chiar la îndemîna oricui. Sînt de efectuat şapte etape, unele lungi de 12—14 ore de mers; sînt de urcat cîteva vîrfuri de peste 2500 m şi altele de peste 2300 m; trebuie să te strecori prin « Strunga Dracului » — piatra de încercare a Negoiului — şi pe la Portiţa Arpaşului. Pe scurt, să urci şi să cobori o săptămînă încheiată, uneori înfruntînd vîntul şi ploaia, bîjbîind prin ceţuri.

Vîrful Călţunul (2522 m) şi Negoiul (2535 m) domină partea vestică a crestei Făgăraşului

← Sibiu — oraşul dintre munţi

Peisaj în Munţii Cindrelului

Cu o bună pregătire, cu un echipament corespunzător şi cu un tovarăş de drum, tura este realizabilă, iar satisfacţiile vor răsplăti cu prisosinţă eforturile. Căldările uriaşe, pe care gheţarii le-au săpat cîndva pe văile muntelui, rotunjindu-le şi denivelîndu-le, iezerele cu apă cristalină ce sclipesc pe fundul lor, reflectînd piscurile, « ferestrele » — cum sînt numite aici crestele înguste ce leagă între ele vîrfurile şi fac posibilă trecerea de pe un versant pe altul — agilitatea caprelor negre, invidiate pentru uşurinţa cu care reuşesc să se mişte în lumea prăpăstiilor şi, la finele fiecărei zile, popasul la cabană, înviorat de povestirea, fără de sfîrşit, a întîmplărilor şi de culorile apusurilor de soare, vor rămîne pentru fiecare drumeţ ajuns pe creasta Munţilor Făgăraş, scumpe amintiri. Şi fiecare va dori să revină în această lume a înălţimilor, aspră şi plină de măreţie.

Staţiunea climaterică Păltiniş, din Munţii Cindrelului

Pitoreasca vale transversală a Oltului — defileul dintre Turnul Roşu şi Cozia — desparte Munţii Făgăraş de un alt masiv al Carpaţilor Meridionali, Parîngul. Cu un vîrf, Parîngul Mare, ce măsoară 2518 m, acest masiv se remarcă şi prin întinderea sa laterală, aici lăţimea Carpaţilor depăşind 70 kilometri. Cinci mari grupe de munţi alcătuiesc această cetate naturală dintre Olt şi Jiu, în peşterile căreia şi-au găsit adăpost oamenii vîrstei vechi a pietrei. În aceşti munţi şi-au zidit dacii puternice aşezări.

La sud-est, dominînd depresiunea Olteniei, se înalţă Munţii Căpăţînei. O creastă principală, legată direct de nodul orografic al Parîngului Mare, se îndreaptă spre Olt. Ea se înalţă pînă la 2124 m şi lasă atît spre Valea Lotrului (la nord), cît şi spre obîrşiile Olteţului şi Bistriţei Oltene (la sud), o serie de culmi secundare. Locuri de o frumuseţe

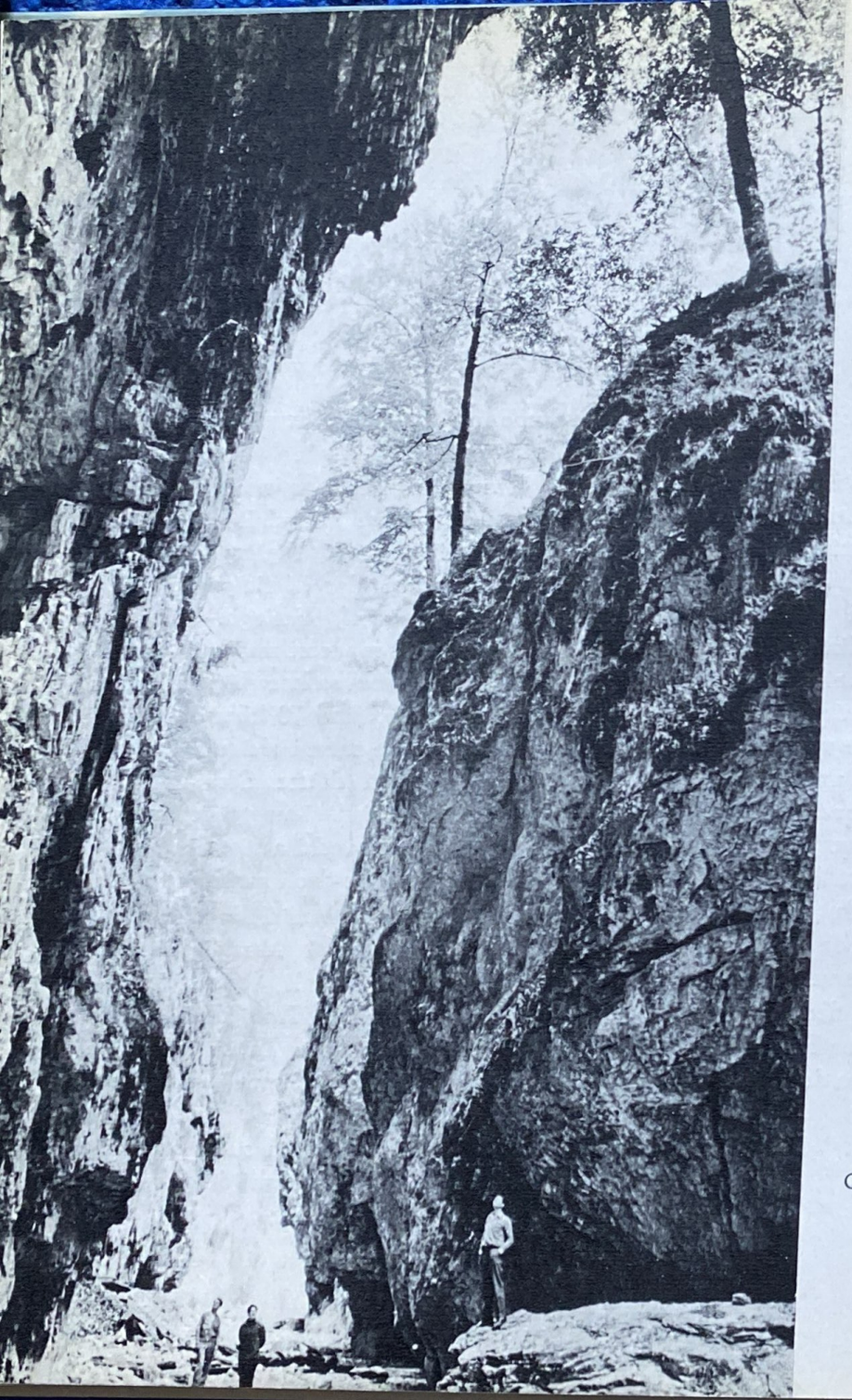

Cheile Olteţului

Barajul hidrocentralei Sadu V

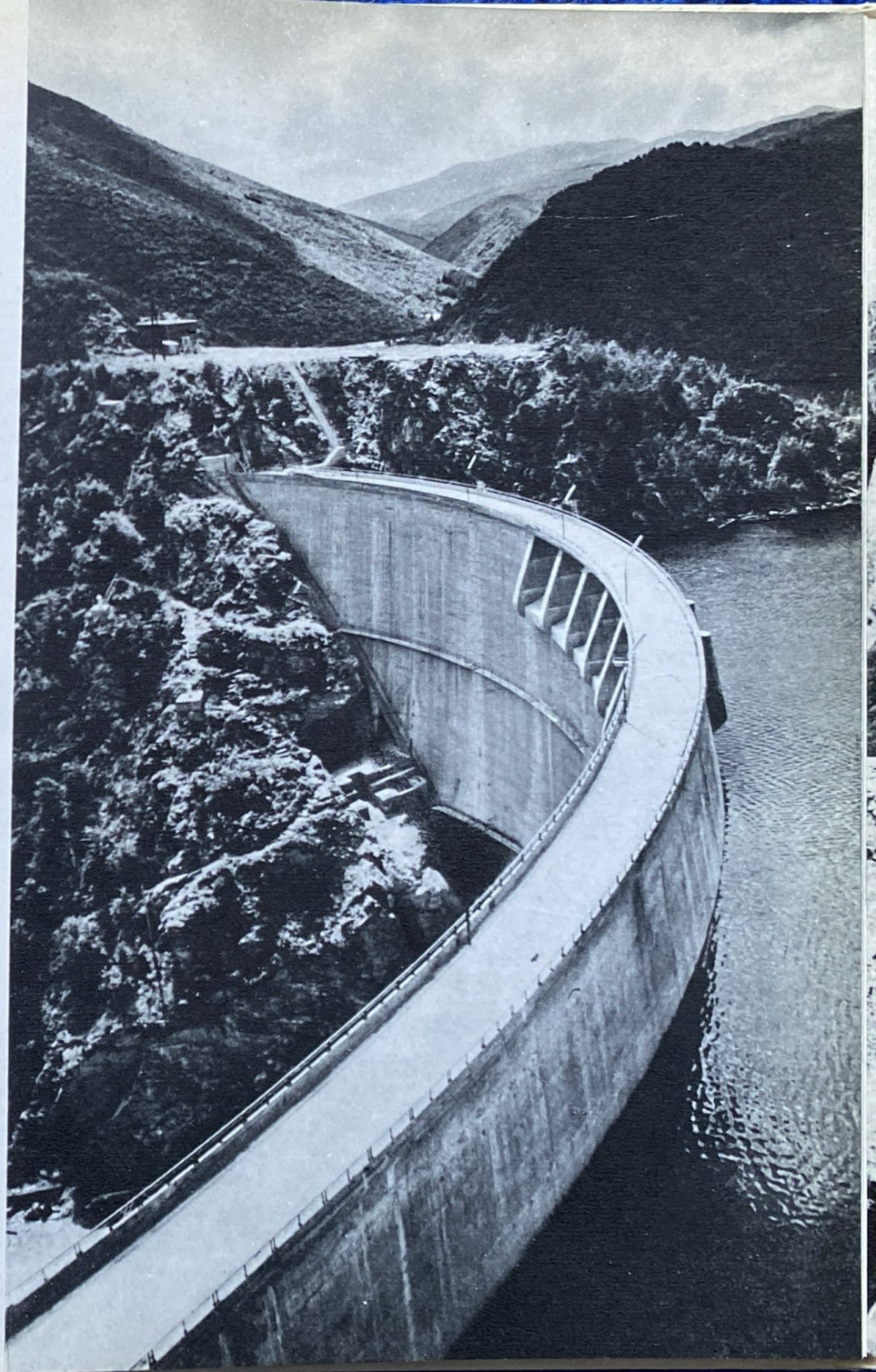

← În drumul său spre Dunăre, Oltul a tăiat poartă în Carpații Meridionali

Oltul la Cozia →

« Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate
Către țărmul din potrivă se întind, se prelungesc.
Ș-ale valurilor mîndre generații spumegate
Zidul vechi al mănăstirii în cadență îl izbesc. »

GR. ALEXANDRESCU
«Umbra lui Mircea la Cozia»

aceste cetăți — spre vest, în Țara Hațegului, se ajunge în zona carstică a Munților Șureanului, cu peșteri în care au fost descoperite urmele omului din epoca de piatră (Cioclovina, Ohaba, Ponor etc.).

Cea mai spectaculoasă parte a masivului o formează însă Munții Parîngului, care-și repede spre înalt cele mari patru vîrfuri ale sale: Parîngul Mare (2518 m), Cîrja (2404 m), Mîndra (2324 m) și Coasta lui Rus (2306 m). În această zonă solul alpin, cu mărturii ale puternicei glaciațiuni din cuaternar, ocupă un spațiu întins, amintind prin măreția sa de Munții Făgăraș. Lacul Gîlcescu, în jurul căruia s-a demarcat o rezervație naturală, constituie ținta turistică a acestei zone, dar și alte căldări uriașe, cu iezere de cleștar și pîlcuri de jnepeni, așteaptă pe amatorii de locuri pline de taină și poezie.

Muchiile fierăstruite ale Retezatului pun la încercare iscusința alpiniștilor

În Valea Jiului, unde rîul a fost nevoit să-şi taie faimosul defileu dintre Bumbeşti şi Livezeni, între culmile Parîngului şi Munţii Vîlcanului, două cabane şi minunate locuri pentru schi invită la popas. Accesul, în acest defileu anevoios dinspre alte zări, devine lesnicios din Petroşeni, oraşul cărbunelui. De altfel, aşezările miniere din Valea Jiului, cum este numită de obicei depresiunea Petroşenilor, sînt ele însele interesante obiective turistice şi puncte de plecare către alte locuri minunate.

Valea Jiului desparte Munţii Vîlcanului — cu locuri de schi şi cabane frecventate mai ales de minieri — de Munţii Retezatului. Şi unii şi alţii sînt ramuri ale masivului Godeanu, cu care se termină, spre vest, Carpaţii Meridionali, masiv care, prin culmile Cerna şi Mehedinţi,

Din flora variată a Munţilor Retezat: Floarea de colţ *(Leontopodium alpinum)* şi Papucul doamnei *(Cypripedium calceolus)* — monumente ale naturii

← Zimbrii din rezervaţia naturală de la poalele Munţilor Poiana Ruscăi

Zîmbrul *(Pinus cembra)* relict glaciar — monument al naturii

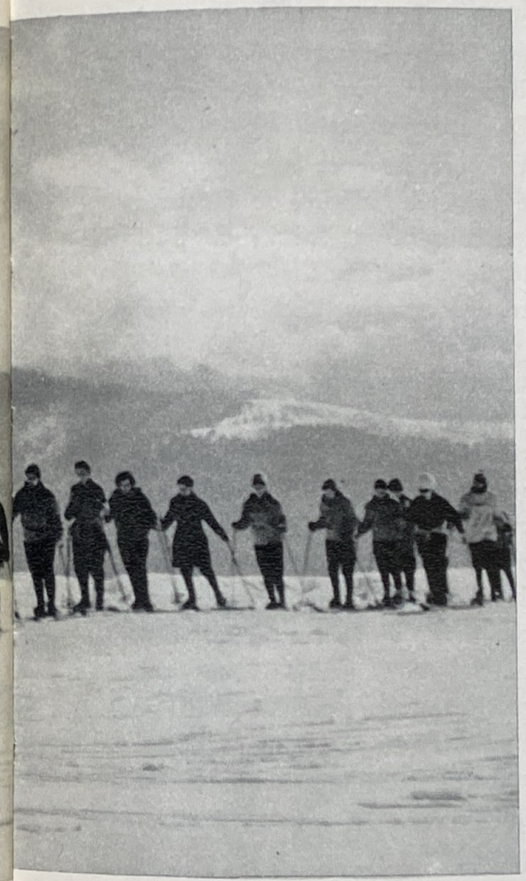

Muntele Mic — Complexul turistic

ajunge pînă în apropierea Dunării, iar prin Ţarcul şi Muntele Mic coboară în Valea Timişului bănăţean. El este uriaş ca întindere, fiind în trecut — în Carpaţii Meridionali — doar de cel al Parîngului. Aşa se explică marea sa varietate şi numeroasele puncte de atracţie.

Prezenţa Munţilor Retezatului face însă ca interesul turisitc să graviteze în jurul acestora. Ei sînt, ce-i drept, şi cei mai înalţi din masiv, depăşind pragul celor 2500 m ai marilor noastre altitudini (vîrfurile Peleaga şi Păpuşa). Această înălţime, pe de o parte, şi gruparea pe un spaţiu restrîns a nenumăratelor vîrfuri în jur de 2400 m, pe de altă parte, au făcut ca urmele glaciaţiunii din era trecută să fie numeroase şi accentuate şi să dea acestor munţi un aspect specific. Uriaşe circuri glaciare, uneori aşezate în serie pe aceeaşi vale separată de celelalte prin creste foarte înguste, numite custuri, un mare număr de tăuri — cum sînt numite de localnici lacurile glaciare — şi valuri de morene, ce ocupă suprafeţe întinse, fac din Munţii Retezatului o nestemată în şiragul Carpaţilor noştri.

De altfel, acest aspect cu pronunţate caractere originale, alături de faptul că intervenţia omului a fost mai puţin simţită în flora şi fauna locală, deosebit de bogate, a determinat declararea părţii centrale a Munţilor Retezatului drept Parc naţional, păstrîndu-se neştirbit atît tezaurul peisagistic specific muntelui, cît şi variata vegetaţie montană şi alpină. Din cele aproximativ 10.000 de hectare ale Parcului naţional, s-a delimitat o zonă ştiinţifică — Gura Zlata, Şesele, Gemenele — în care sînt interzise exploatările forestiere, vînătoarea, pescuitul, păşunatul. Scopul rezervaţiei este ocrotirea faunei rare (capra neagră şi diferite specii de vulturi) şi a plantelor rare sau a celor care nu cresc decît în aceste locuri.

În afara rezervaţiei pot fi întîlnite de asemenea numeroase monumente

ale naturii. Chiar pe văile ce duc la cabana Pietrele apar, dominînd cîmpurile de jnepeni, siluetele masive ale unor conifere rare. Sînt zimbri (Pinus Cembra), o specie de pini ce aparţin erei cuaternare şi gheţurilor ei. Prin locurile mlăştinoase, din mulţimea florilor se remarcă Papucul Doamnei (Cypripedium calceolus), o orhidee gingaşă, şi Roua cerului (Drosera anglica), planta carnivoră căreia îi cad victime insectele amăgite de frumosul ei colorit. Nu poate fi uitată nici fauna apelor şi mai ales păstrăvii, care fac din Rîul Mare, cele două Lăpuşnice şi rîul Şes, un loc preferat de pescari. Aspectul munţilor începe să surprindă de la primii paşi, o dată pătruns pe meleagurile lor, fie că este vorba de Valea Buda, Valea Rîului Bărbat, Valea Pietrei sau a Rîului Mare.

Poezia pădurilor este aproape permanent însoţită de melodia apelor, cînd molcom îngînată ca o doină, cînd orchestrînd dramatic dezlănţuiri de orgă. În ţinutul de piatră al zonei alpine, peisajul Retezatului, izvor de legende cu uriaşi Sfarmă-piatră, capătă accente inedite. Poate pentru mulţi dintre noi, imensele grohotişuri, care mărturisesc existenţa de odinioară a unor piscuri măcinate de carii timpului, sînt dezolante, poate efortul alpinistului de a rămîne în echilibru pe blocurile ce acoperă uneori văi şi versanţi întregi nu-i mai lasă răgaz contemplării. Dar pentru cei cu picior sigur şi ochi ager, această lume a năruiturilor devine lesne un loc de încîntare.

Valea Bucurii, pe care a curs — după cum atestă urmele în piatră — cel mai lung gheţar existent cîndva în munţii noştri, imensa oglindă a lacului Bucura, întins pe 11 hectare, la 2040 m altitudine, tăurile din jurul lui care alcătuiesc un mănunchi unic, piramida ciuntită care a dat numele Munţilor Retezat, colţii semeţi ai Pelegii, o custură de

« Două lucruri sînt preţioase în Munţii Apuseni şi le-au făcut faima: oamenii şi aurul. Sînt în ţara noastră munţi mai înalţi şi de o vestită frumuseţe, dar în adîncul lor nu se găsesc filoane de aur şi nici pe culmi aşezări permanente de oameni, sub toate consecinţele stîncii şi ale anotimpurilor vrăjmaşe »

GEO BOGZA

«Ţara de piatră»

Stîna de Vale, complex turistic din Munţii Apuseni

În peștera Scărișoara

Cheile Turzii

Dans din Oaş

dimensiuni ciclopice, sînt cîteva din atributele acestei ţări de piatră şi explică renumele ei în lumea turiştilor alpini.

Uriaşul arc al Carpaţilor româneşti este închis spre soare-apune de un lanţ de munţi care ar putea fi asemuit cu coarda arcului. Aceştia sînt Carpaţii Occidentali, alcătuiţi din Munţii Banatului, plini de fier şi de cărbune, Munţii Poiana Ruscăi, plini de fier şi marmură, şi, Munţii Apuseni, plini de aur şi argint.

Mai modeste ca înălţime, aceste grupe de munţi continuă tezaurul frumuseţilor naturale ale ţării noastre. Lipsa zonelor alpine, apreciate pentru măreţia peisajului şi a puternicelor contraste ce le caracterizează, este compensată aici prin farmecul adăugat naturii de prezenţa aşezărilor omeneşti, prin gran-

La hotarul de nord al Carpaţilor Orientali. Depresiunea Oaş

Complexul turistic Borşa de la poalele Munţilor Rodnei

doarea fenomenelor carstice şi prin frumuseţile tainicei lumi subpămîntene.

În Munţii Banatului, platoul Semenicului cu vilele lui risipite pretutindeni, cu teleferic şi schilift, este o bază turistică apreciată. Peştera Comarnic are şi ea un bun renume. Valea Nerei şi Munţii Almajului cu alte multe văi atrăgătoare îşi aşteaptă vizitatorii pentru a se dezvălui. Şi mai puţin cercetaţi turistic sînt Munţii Poaiana Ruscăi, cu înălţimi netede dar împădurite, cu sate în care arta populară este vie şi pitorească, aici este ţinutul pădurenilor.

La nord de Valea Mureşului îşi desfăşoară culmile Munţii Apuseni. Spre sud înălţimile lor descresc, Munţii Zarandului — cu vestitele podgorii ale Aradului la poale — fiind de fapt nişte muncei sub 1000 m altitudine. Nici Munţii Metalici nu sînt mult mai înalţi, dar o creastă de calcar ţîşneşte spre înălţimi, anunţînd zonele de mari frămîntări ale pămîntului, care dau părţii centrale şi nordice aspectul ei variat. La aceasta contribuie alternanţa şesurilor largi, de pe înălţimi, cu neaşteptatele spintecături, a denselor păduri, cu întinderi golaşe, a văilor înguste, cu văile largi, primitoare. Aşezările omeneşti sînt risipite aproape pretutindeni şi casele cu acoperişuri uriaşe, sporesc farmecul peisajului.

Pe văile mari în preajma exploatărilor miniere, deschise cu milenii în urmă de agatîrşi, exploatate mai apoi de daci şi de romani, s-au dezvoltat orăşelele Ţării Moţilor şi Zarandului. Ele aparţin organic munţilor acestei « ţări de piatră », a cărei viaţă grea din trecut a descris-o cu măiestrie Geo Bogza, « ţară de piatră » care aminteşte de marile răscoale ţărăneşti din secolele trecute şi de revoluţia de la 1848 din Transilvania. Şi călătorul, în drum spre locurile vestite prin fenomenele rare, uneori unice ale Apusenilor, nu uită să se oprească la Ţebea, lîngă gorunul lui Horia, la mormîntul lui

Avram Iancu, să se abată la Criscior, unde Crişan a aprins scînteia răscoalei, la Vidra unde se păstrează casa lui Avram Iancu, la Albac, satul natal al lui Horia, la Bucium, Abrud, Cîmpeni, unde moţii au înfruntat cu coasele asupritorii înarmaţi cu tunuri.

Vastitatea Munţilor Apuseni pune mari probleme turistului care vrea să pătrundă în împărăţia lor ca să le cunoască frumuseţile. Sînt însă cîteva locuri ce se impun în orice itinerar, dată fiind originalitatea lor: muntele Găina, pentru marele lui tîrg din a doua jumătate a lunii iunie — tradiţională sărbătoare a moţilor arieşeni, crişeni şi a celor din Zarand —, gheţarul Scărişoara, ascuns în fundul unui aven, cocoaşele Detunatelor, alcătuite din prisme de bazalt, fenomen neîntîlnit pe bătrînul nostru continent, cunoscut însă în îndepărtata Scoţie, Cetatea Romană de la Roşia Montană cu urmele exploatărilor aurifere antice, peştera Cetăţile Ponorului cu marele său curs de apă subteran, Cheile Turzii, spintecătură gigantică uimitoare prin bogăţia florei, cu peşteri şi pereţi pentru alpinişti, Cheile Rîmeţilor, mai puţin cunoscute dar nu mai puţin frumoase, peştera Meziad, împodobită cu galerii etajate şi concreţiuni în care natura a făcut risipă de fantezie ş.a.

Enumerarea ar fi prea lungă dacă ar vrea să cuprindă ceea ce merită să fie văzut în Munţii Apuseni. Mica staţiune Stîna de Vale, la care se ajunge din defileul Crişului Repede pe o vale plină de surprize, Valea Iadului, cabana de sub vîrful muntelui Vlădeasa, cabana Vadul Crişului, Băişoara sînt fiecare în parte minunate locuri de popas pentru cei ce vor să colinde Munţii Apuseni.

În nordul Munţilor Apuseni, dincolo de frumosul defileu al Crişului Repede, două culmi de munţi, ai Mezeşului şi Plopişului, uşor vălurite încheie lanţul Carpaţilor româneşti.

Peisaj în depresiunea Dornelor

Cabana Rarău și Pietrele Doamnei

Cu plutele în Munţii Bistriţei

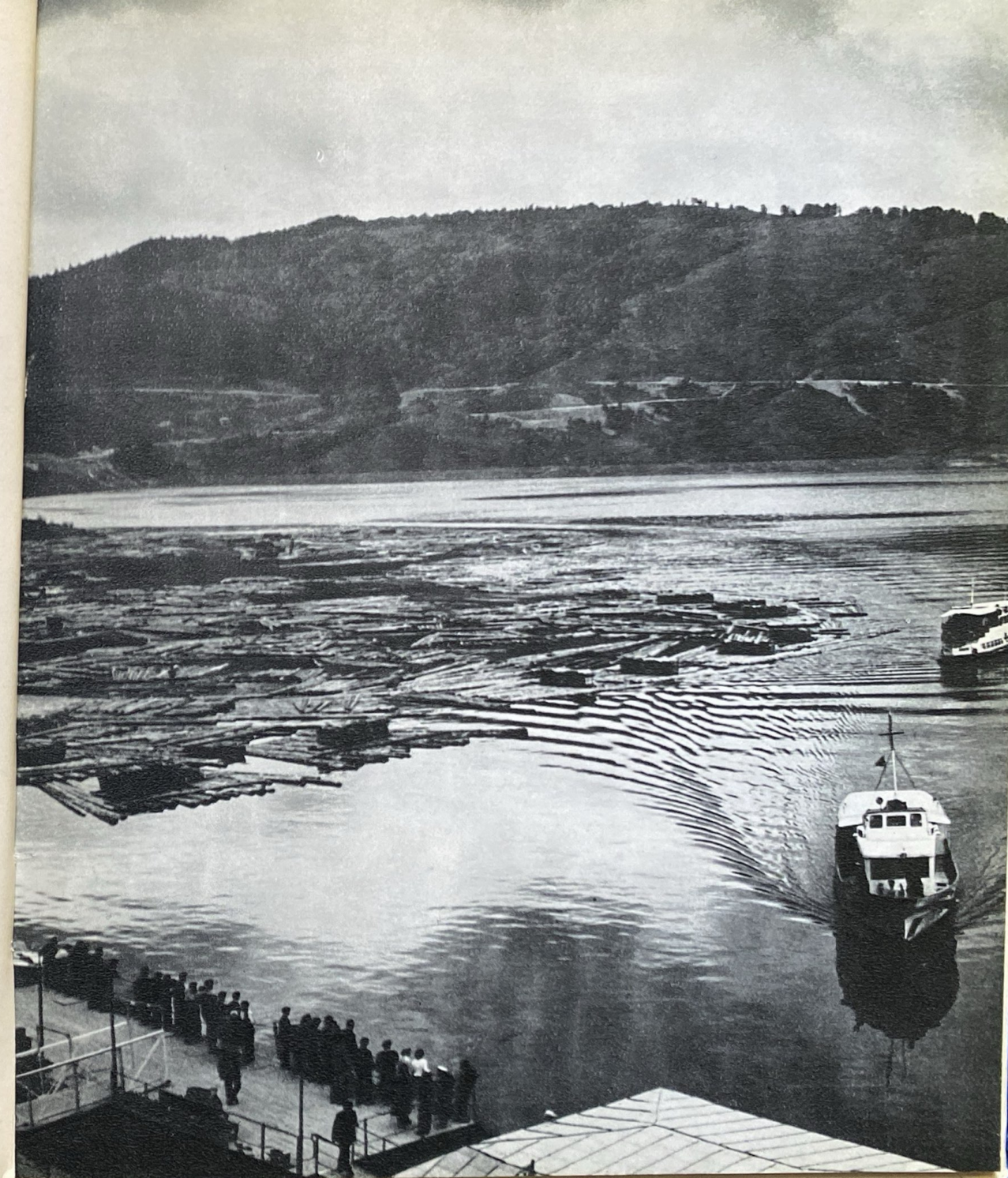

Lacul de acumulare format de barajul hidrocentralei « V. I. Lenin » de la Bicaz

Munţii Suhard şi Lacul Roşu, puncte de atracţie

« . . . Aici nu bat vînturi, şi cerul s-ar oglindi larg într-o limpezime ca de lacrimă dacă luciul lacului n-ar fi străpuns de vîrfurile negre ale pădurii scufundate . . .; plin în adîncime de desişurile încîlcite ale pădurii străvechi şi de liane, acest tău ocroteşte în misterul lui, păstrăvii cu care noi, undiţarii, am venit să ne luptăm »

MIHAIL SADOVEANU

«Lacul Roşu»

Călătoria noastră a ajuns în punctul în care Carpații intră pe la nord în România ca niște munți întunecați. Curînd, crestele lor se răsfiră, înconjurînd cîteva depresiuni pitorești. Țara Oașului, Țara Maramureșului și Țara Dornelor sînt zîmbetele care înviorează cea mai mare regiune muntoasă din țara noastră, cu o temelie ce depășește în lățime 130 kilometri. Pornind dinspre vest, la început, ne ies în cale culmile domoale ale Munților Oașului, Gutîiului și Țibleșului, îmbrăcate cu păduri; născute din clocotul unor vulcani de mult adormiți, aceste culmi nu impresionează ci încîntă prin armonie.

Cîteva lacuri, unele naturale — ca cel de sub vîrful Mogoșa —, altele create în cadrul unor recente realizări hidrotehnice — ca cel de pe Valea Firizei — aduc în peisajul dominat de verdele tare

Cheile Bicazului, vestite prin frumusețea sălbatică, sînt străbătute de meandrele serpentinelor

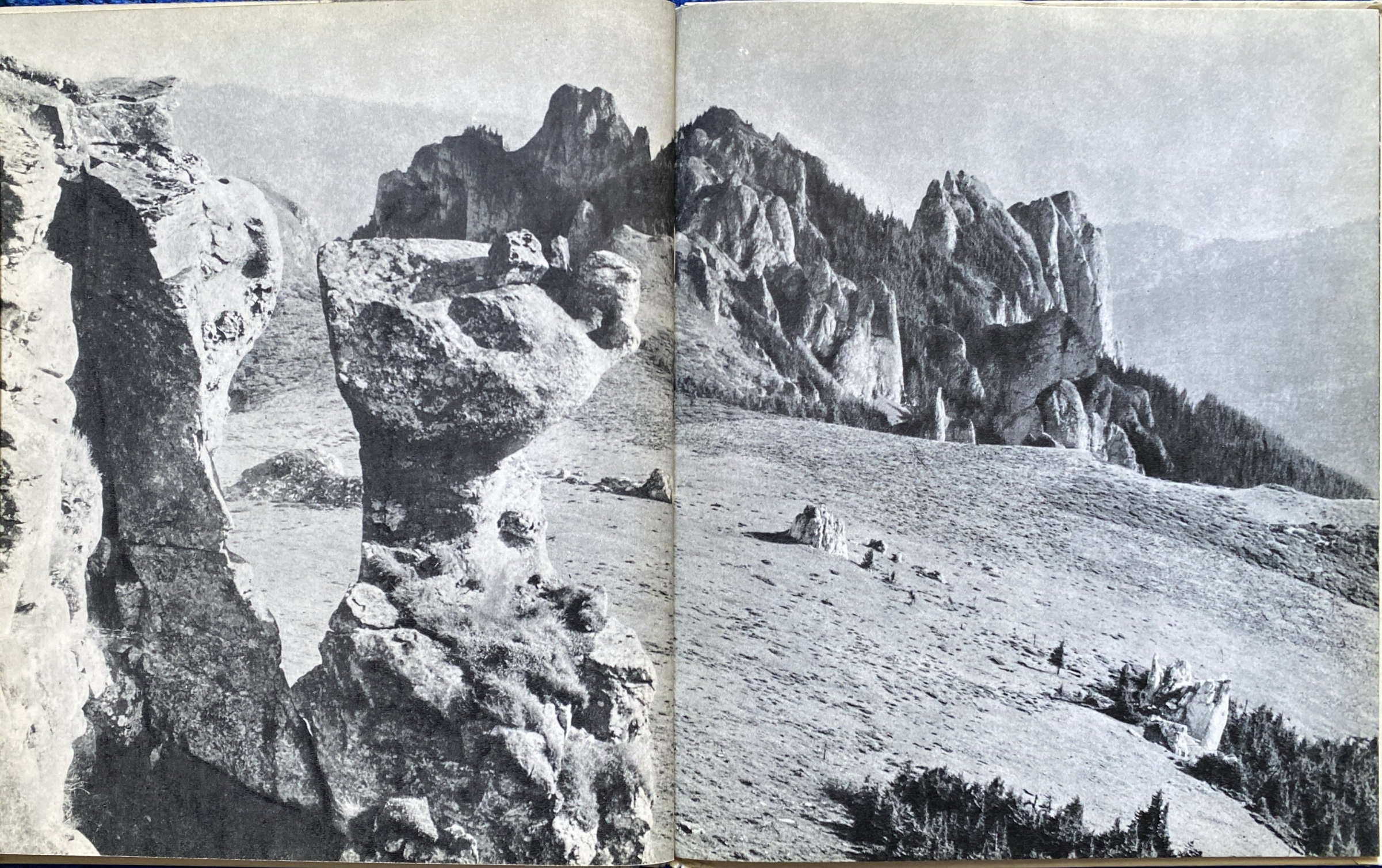

al pădurilor, culoarea cerului. Grupul de cabane de la Izvoare şi cabana Mogoşa din Munţii Gutîiului — cei mai cercetaţi de turişti — invită la popas atît vara, cît şi iarna, cînd zăpada este mai abundentă aici decît prin alte părţi. În satele de la poalele munţilor, turlele înalte ale vestitelor biserici maramureşene şi monumentalele porţi sculptate demonstrează măiestria meşterilor locali, din tată în fiu lucrători la pădure sau minieri.

Mai spre est, dincolo de Valea Sălăuţei şi de linia ferată Salva-Vişeu care leagă Maramureşul de Transilvania, îşi rînduiesc piscurile Munţii Rodnei. Ei formează cel mai înalt masiv al Carpaţilor Orientali, între Buhăescu-Mare (2122 m), capătul lui vestic, şi Inău (2280 m), capătul estic, creasta menţinîndu-se pe cca. 30 km în jurul altitudinii de 2000 m. Cel mai înalt vîrf al Munţilor Rodnei, Pietrosul, depăşeşte cu puţin 2 300m şi este unul dintre munţii impresionanţi ai lanţului carpatin. La senzaţia de forţă şi de măreţie contribuie abruptul nordic care se ridică deodată cu peste 1500 m deasupra Văii Vişeului şi localităţii Borşa, cuibărită la poalele sale.

Mai uşor de parcurs decît creasta Făgăraşului, creasta Munţilor Rodnei, deşi nu la fel de spectaculoasă, este un traseu agreabil pentru o excursie cu cortul. Aici se găsesc aproape 20 de iezere, dintre care multe sclipesc în zănoagele sculptate de gheţarii de altădată; iezerul Buhăescului şi tăul Lala Mare de sub Inău, rivalizează cu vestitele iezere din Făgăraş şi Retezat. Pajiştile alpine au favorizat dezvoltarea păstoritului. Acesta are tradiţii vechi, păstrate de « păcurari » — cum sînt numiţi aici ciobanii, credincioşi portului şi obiceiurilor din străbuni. Primitori cu oaspeţii, ei aduc o notă de pitoresc în decorul aspru al muntelui.

← În lumea formelor fantastice din masivul Ceahlău

La poalele versantului nordic al Rodnei, chiar pe şoseaua ce leagă Maramureşul cu Moldova, peste pasul Prislop se află complexul turistic Borşa. Locurile din jurul său, pline de poezie în orice anotimp, devin iarna un adevărat paradis al schiorilor. Poienile din jurul complexului oferă pîrtii admirabile chiar şi celor care îşi fac debutul în acest sport.

Drumurile ce coboară din creasta Munţilor Rodnei duc către sud spre Valea Vinului, unde se apreciază din plin izvoarele de ape minerale, spre Sîngiorz-băi şi spre Tîrlişua satul natal al lui Rebreanu, sau spre Hordou (azi George Coşbuc) unde s-a născut George Coşbuc.

Către răsărit, dincolo de pasul Rotunda, Munţii Rodnei se continuă cu Munţii Suhardului, pomeniţi în urice din timpul domnitorului Alexandru cel Bun, care ajung pînă în depresiunea Dornelor. În jurul ei, culmile munţilor îmbie la drumeţie, căci peisajul pierde din severitate şi cîştigă în colorit. Peste tot susură izvoare, iar rîurile învolburate duc pe spinarea undelor plutele pornite din adîncurile pădurilor. În poienile presărate cu flori, răsar casele, pe care patina vremii a pus o caldă nuanţă roşietică.

În împrejurimile renumitei staţiuni balneoclimaterice Vatra Dornei, invitaţiile sînt numeroase pentru turişti. Spre sud-vest drumurile duc în Munţii Călimani, străjuiţi de vîrful lor — Pietrosul (2102 m) — aflat pe creasta în semicerc al unui vechi şi uriaş crater de vulcan. Masivul, cel mai înalt din grupa munţilor vulcanici, cu o vegetaţie bogată, cu stîncării de forme curioase, este de asemenea un teren turistic de exploatat, o tentaţie pentru cei care au epuizat potecile din ceilalţi munţi ai ţării.

De la Vatra Dornei spre est, pornesc potecile ce duc în munţii din dreapta apei Bistriţei. Cutreieraţi în special de vînători şi pescari, ei atrag mai ales prin

Cabana « 7 Noiembrie » — loc de popas în drum spre culmile Ceahlăului —

« Cel mai înalt dintre munţi este Ceahlăul, care, dacă ar fi intrat în basmele cele vechi, ar fi fost tot atît de vestit ca şi Olimpul, Pindul sau Pelias . . .
Din vîrful său care se înalţă ca un turn se prăvale un pîrîu foarte limpede ce se năpusteşte cu mare larmă peste stînci abrupte . . . »

DIMITRIE CANTEMIR

«Descrierea Moldovei»

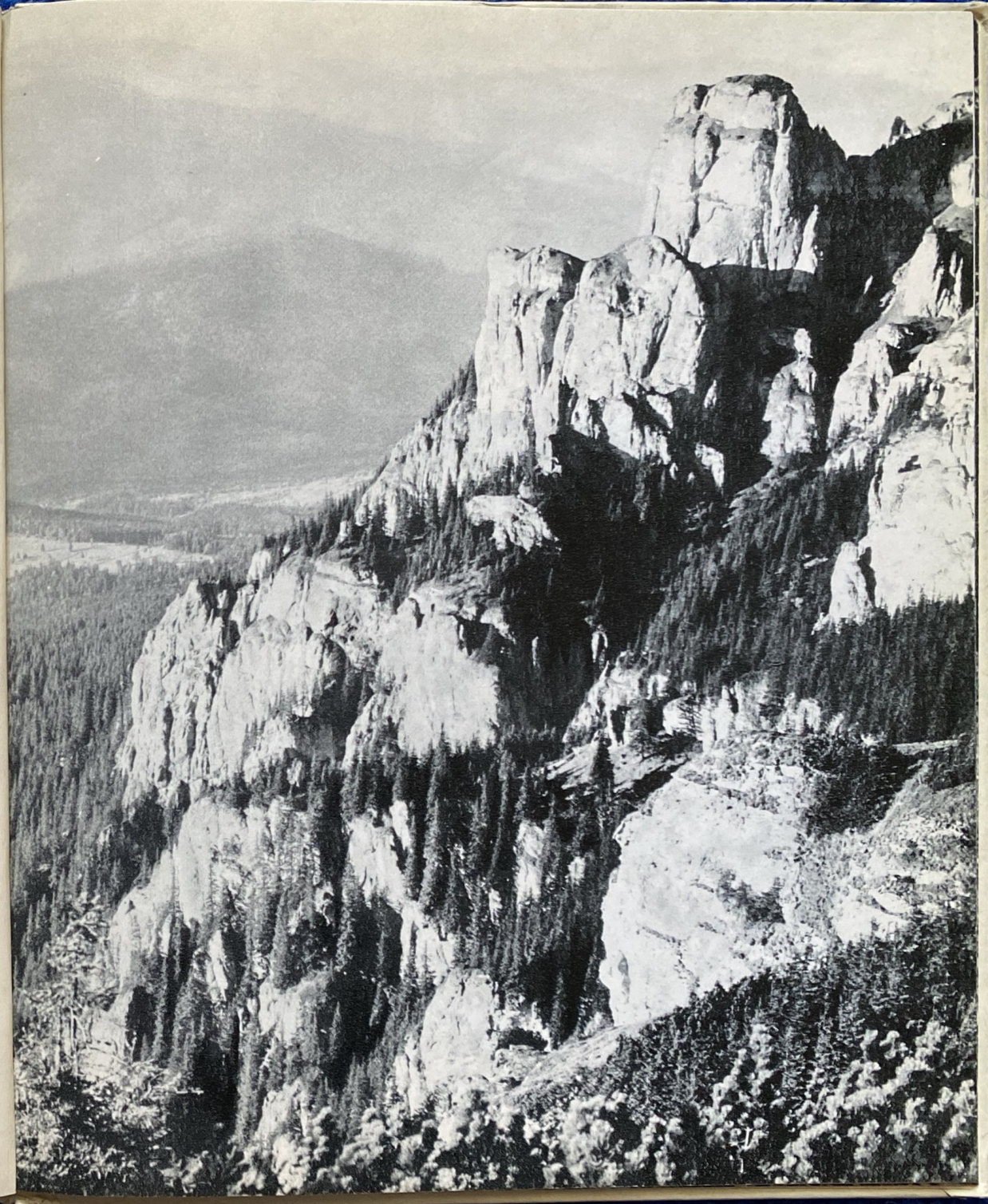

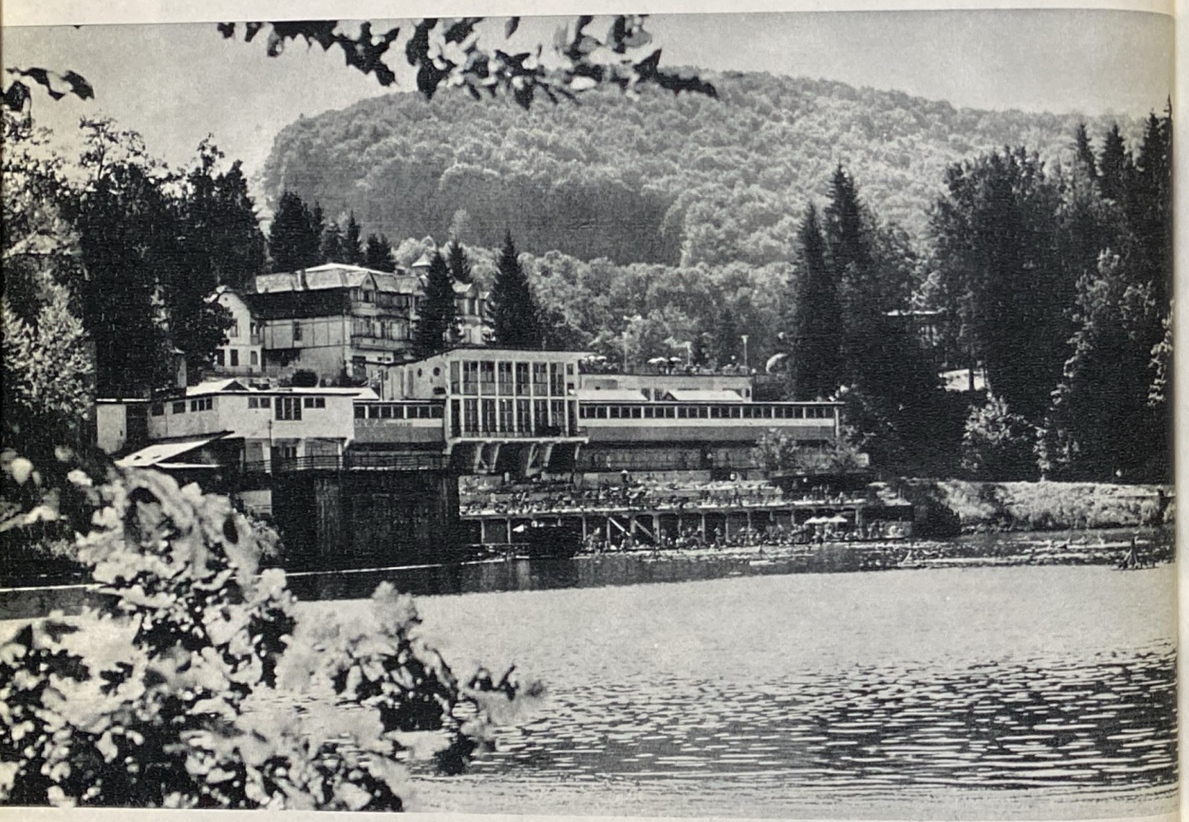

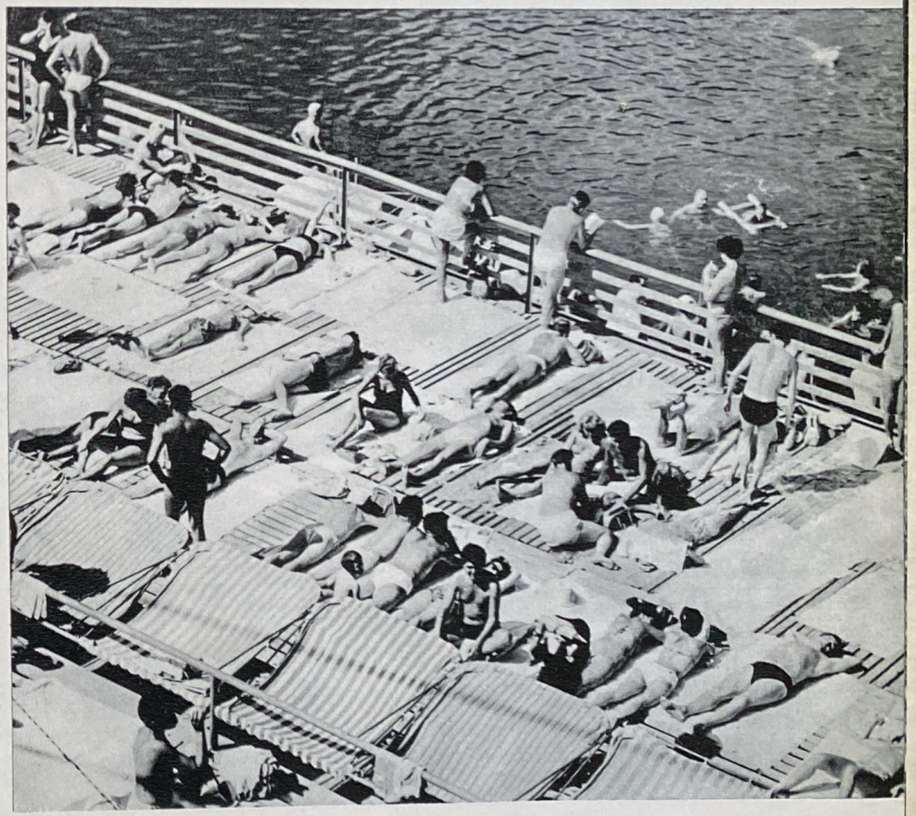

Sovata — lacul helioterm Ursu

Lacul Sf. Ana — de origină vulcanică — atrage numeroşi turişti

piramida îndrăzneață a Pietrosului Dornelor (1794 m) în jurul căruia Bistrița formează defileele intrate în legendă, datorită plutașilor care înfruntă de veacuri dificultățile Cheilor Bistriței și Toancelor.

La nord de apa Bistriței, își înalță silueta greoaie Giumalăul (1857 m), masiv cu spinări lungi, ce cad în trepte, cu văi adînci care îl brăzdează. În jurul vîrfului, locuri prielnice invită pe schiori, acoperindu-se iarna cu un covor gros de zăpadă. Giumalăul este legat direct de fratele său de la răsărit, Rarăul (1653 m), pe culmea căruia se poate ajunge și din Valea Bistriței (de la Chiril) și din Valea Moldovei (de la Cîmpulung Moldovenesc) cu automobilul. Alcătuit din calcare dure, el a păstrat un relief cu pereții abrupți, care contrastează puternic cu măgurile împădurite din jur. Pietrele Doamnei, uriașe turnuri mîndre între prăbușurile din jur, Piatra Zimbrului, Popii Rarăului sînt principalele puncte de atracție ale acestui munte. În imediata lui apropiere, pe muntele Todirescul (1492 m), codrul cu molizi seculari al Slătioarei așteaptă pe iubitorii naturii virgine.

Pentru a încheia cu munții din nordul țării, rămîne să amintim de obcinele Bucovinei, așezate în șiruri paralele la nord de apa Moldovei și de culmea Stînișoarei, munți cutreierați în secolul trecut de Hogaș.

În mijlocul ramurii moldovene a Carpaților, se ridică impunător Ceahlăul. Muntele nu-i chiar atît de înalt pe cît pare, el atingînd doar altitudinea de 1904 m. Impresionează însă datorită izolării sale între munceii din jur, așa încît poate fi zărit de departe, de pe colinele din jurul Sucevei și chiar de la Iași.

Cunoscut din cele mai vechi timpuri și locuit în parte, Ceahlăul poate fi pe drept numit muntele legendelor. De altfel el este primul munte intrat în literatura română o dată cu «Descrierea Moldovei» a lui Dimitrie Cantemir.

Tot Ceahlăul este muntele pe care s-au făcut primele ascensiuni cunoscute — pînă acum — în istoria turismului nostru. În 1808, a urcat pe vîrful său învățatul mitropolit Veniamin Costache; în 1835, domnitorul țării Mihail Sturdza a ajuns pe la « Jgheabul lui Vodă » pe platoul Ceahlăului și a dormit o noapte sub vîrful Toaca; în 1839 l-a vizitat aga Gh. Asachi, cel care în anul următor scria primul ghid turistic de munte: « Itinerariu la muntele Ceahlău sau Pion », în care descrierea muntelui este însoțită de cele mai răspîndite legende ale sale.

Alecu Russo și Vasile Alecsandri au făcut și ei excursii pe la poalele Ceahlăului la a cărui înălțime « trebue să te uiți cu capul descoperit, că-ți cade căciula de la sine-și », cum spunea poetul de la Mircești. Mai aproape de zilele noastre, Alexandru Vlahuță, Nicolae Gane, Emil Gîrleanu și Mihail Sadoveanu au cutreierat și ei Ceahlăul și-au scris despre el pagini care au îndemnat pe mulți să urce muntele.

O impresionantă realizare a zilelor noastre, lacul de acumulare al hidrocentralei de la Bicaz, în oglinda căruia Ceahlăul se privește cu mîndrie, a contribuit la creșterea faimei acestui frumos munte. Și dacă pînă de curînd doar moldovenii țineau să vadă răsăritul de soare de pe Ceahlău, astăzi potecile lui sînt asaltate de turiști din toată țara veniți să vadă « marea » de la Bicaz și falnicul ei străjer.

Urcușurile pe Ceahlău, plecînd fie din satul ce-i poartă numele, fie de la Izvorul Muntelui, fie din Bicazul ardelean, nu sînt dintre cele mai ușoare drumuri de munte. Parcurgînd cei peste 1000 de metri altitudine, care se lasă învinși cu dificultate, priveliștea variată și plină de poezie răsplătește efortul. Sub platou abrupturi impresionante, cu formele fantastice ale sutelor de țancuri sculp-

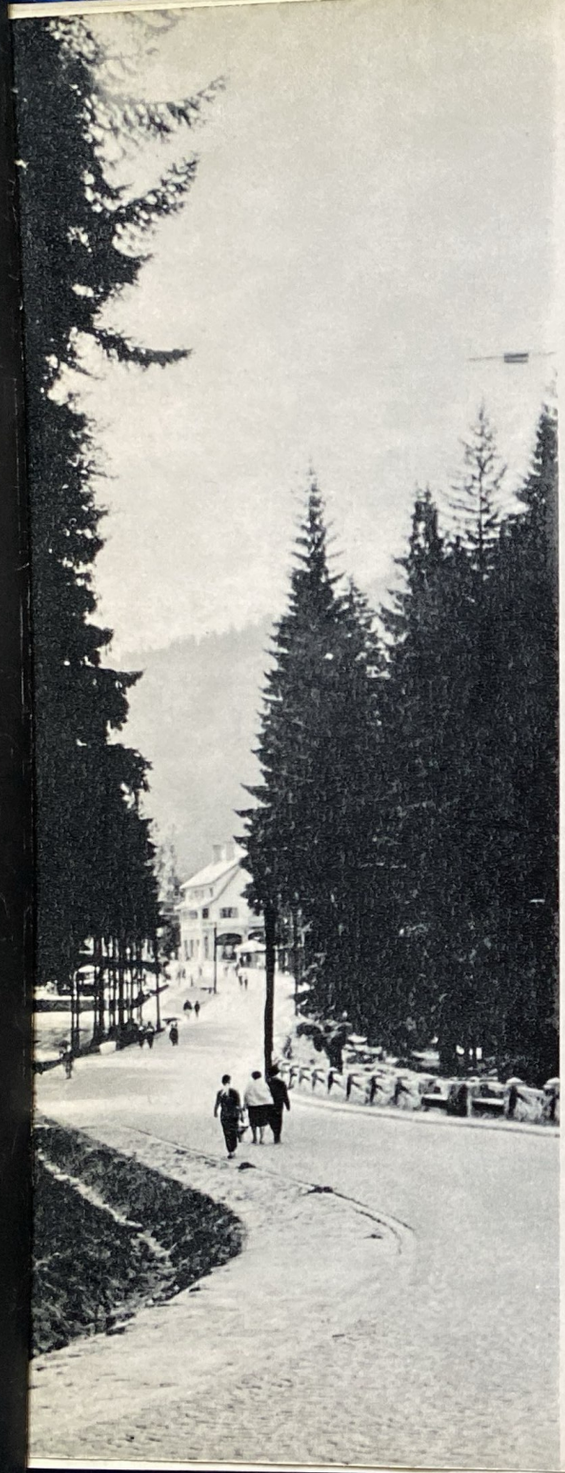

tate în conglomerate, alcătuiesc o lume cu totul aparte. Pe « polițe », cum sînt numite aici brînele ce încing muntele, apar pîlcuri de « crini » (zade) și pajiști alpine zmălțuite de flori. Printre ele, în locurile cele mai prăpăstioase, apar și steluțele catifelate ale « albumițelor », cum numesc localnicii florile de colț.

Dar Ceahlăul nu-i singurul popas ce se impune aici, în centrul Carpaților moldovenești. Urcușul pe firul apei Bicazului, pe lîngă marea fabrică de ciment — realizată în întregime de constructorii români — și pe lîngă Piatra Corbului din legenda lui Alecu Russo, se sfîrșește, după ce am trecut prin fantastica despicătură a cheilor Bicazului creată de paloșul apelor și al timpului, în cadrul de basm al Lacului Roșu în apropierea căruia se află stațiunea cu același nume. Sînt locuri a

Stațiunea balneoclimaterică Tușnad din defileul Oltului, în Munții Harghita

Masivul Ciucaş, la capătul sudic al Carpaţilor Orientali

căror frumusețe nu poate fi descrisă ci trebuie văzută.

De la Lacul Roşu, cel cu fața sfîşiată de trunchiurile împietrite ale molizilor înecați acum mai bine de un secol cînd, dintr-un cataclism, s-a născut această lacrimă a naturii, drumul continuă, peste o curmătură înaltă, în Transilvania, în depresiunile care despart Carpații Moldovei de căptuşeala lor vulcanică. Într-adevăr, spre vest, ramura Carpaților Orientali este dublată pe toată lungimea ei de un lanț de munți vulcanici. El începe cu Munții Oaşului, Gutîiului şi Țiblesului pe care i-am întîlnit în nordul țării. În Călimani se înalță la peste 2000 de metri, pentru ca apoi, dincolo de defileul pe care îl taie Mureşul între Topliţa şi Deda, să se continue cu Munții Gurghiului şi Harghitei.

Din acest lanț vulcanic, cel mai lung din Europa, țîşnesc mănunchiurile izvoarelor de ape minerale tămăduitoare care au determinat dezvoltarea unor stațiuni vestite ca Borsec, Sovata, Tuşnad. Craterele vulcanilor de mult adormiți se pot ghici ici-colo, sub peria deasă a pădurilor. Uneori apar clar, ca la intrarea Oltului în defileul de la Tuşnad, unde a rămas întreg un con, în mijlocul căruia s-a cuibărit singurul nostru lac vulcanic. Curiozitatea şi farmecul privelişti explică marele număr de vizitatori ai lacului Sf. Ana, pe malurile căruia se poate poposi acum la o cochetă cabană.

Dincolo de defileul Oltului, la Tuşnad, munții se pierd în depresiunea Braşovului, care ocupă partea din interior a curburii Carpaților. În jurul ei, munții au încins o imensă horă. Prin pădurile Munților Vrancei şi Buzăului, potecile sînt străbătute mai mult de vînători. În Munții Ciucaşului — o reeditare geologică a Ceahlăului — turiştii au prilejul să-şi bucure privirile cu aceleaşi forme ciudate născute din inepuizabila fantezie a naturii şi să păşească din nou pe pajişti alpine, acoperite cu covoare de smirdar ce par de jăratec în luna iunie.

Masivii din Munții Bîrsei — Piatra Mare şi Postăvarul — încheie călătoria noastră, îmbiindu-ne la un ultim popas. El poate fi lung, căci şi unul şi celălalt oferă ispite le care nu se poate rezista. Să amintim cascadele de « La Şapte Scări », « Peştera de Ghiață », abruptul haotic din jurul Pietrei Scrise şi Cascada Taminei ce aparțin Pietrei Mari ca şi Poiana Braşovului de sub Postăvarul, stațiune cu renume internațional, cu hoteluri elegante, lac, pîrtii de schi, teleferic...

Carpații românești au locuri prielnice de popas pretutindeni. Cercul călătoriei noastre n-a putut însă oferi decît o impresie fugară a desfătării montane. Numai drumețul pornit pe potecile înălțimilor, îndrăgostit de natură poate gusta din plin măreția frumuseților munților noştri.

← Coborînd dintre turnurile Ciucaşului

Redactor responsabil : PIŢA NICOLAE

Tehnoredactor : BRANCIU CONSTANŢA

Dat la cules 23. 04. 1965. Bun de tipar 6.X. 1965. Apărut 1966. Tiraj 5000 + 150 ex. Hîrtie cretată de 100 g/m². Ft. 20/700 × 1000. Coli ed. 7,509. Coli de tipar 5,60. Comanda 2 209. A. nr. 20 682 C. Z. pentru bibliotecile mari 084. C. Z. pentru bibliotecile mici 084 (R)

Întreprinderea Poligrafică „Arta Grafică"
Calea Şerban Vodă 133
București, Republica Socialistă România. Comanda nr. 502

17

Lei 15

MERIDIANE